

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ വിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ വിംശഃ സർഗഃ ॥

ശാർദൂലപ്രേരണയാ രാവണേന ശുകം ദൂതീകൃത്യ തദ്വാരാ
സുഗ്രീവസവിധേ സന്ദേശസ്യ പ്രേഷണം, തത്ര വാനരകൃതാ
തദീയാ ദുരവസ്ഥാ, ശ്രീരാമസ്യാനുഗ്രഹേണ തസ്യ ക്ലേശതോ
മോക്ഷണം സുഗ്രീവേണ ച രാവണം പ്രത്യുത്തരദാനം

തതോ നിവിഷ്ടാം ധ്വജിനീം
സുഗ്രീവേണാഭിപാലിതാം |
ദദർശ രാക്ഷസോഽഭ്യുത്യ
ശാർദൂലോ നാമ വീര്യവാൻ || 6.20.1 ||

ചാരോ രാക്ഷസരാജസ്യ
രാവണസ്യ ദുരാത്മനഃ |
താം ദൃഷ്ട്വാ സർവതോഽവ്യഗ്രാം
പ്രതിഗമ്യ സ രാക്ഷസഃ || 6.20.2 ||

ആവിശ്യ ലങ്കാം വേഗേന
രാജാനമിദമബ്രവീത് |
ഏഷ വൈ വാനരർക്ഷൗഘോ
ലങ്കാം സമഭിവർതതേ || 6.20.3 ||

അഗാധശ്ചാപ്രമേയശ്ച
 ദ്വിതീയ ഇവ സാഗരഃ |
 പുത്രൗ ദശരഥസ്യേമൗ
 ഭ്രാതരൗ രാമലക്ഷ്മണൗ || 6.20.4 ||

ഉത്തമൗ രൂപസമ്പന്നൗ
 സീതായാഃ പദമാഗതൗ |
 ഏതൗ സാഗരമാസാദ്യ
 സന്നിവിഷ്ടൗ മഹാദ്യുതേ || 6.20.5 ||

ബലം ചാകാശമാവൃത്യ
 സർവതോ ദശയോജനം |
 തത്ത്വഭൂതം മഹാരാജ
 ക്ഷിപ്രം വേദിതുമർഹസി || 6.20.6 ||

തവ ദൂതാ മഹാരാജ
 ക്ഷിപ്രമർഹന്തി വേദിതും |
 ഉപപ്രദാനം സാന്ത്വം വാ
 ഭേദോ വാത്ര പ്രയുജ്യതാം || 6.20.7 ||

ശാർദ്ദൂലസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ
 രാവണോ രാക്ഷസേശ്വരഃ |
 ഉവാച സഹസാ വ്യഗ്രഃ
 സമ്പ്രധാർയാർഥമാത്മനഃ |
 ശൂകം സാധു തദാ രക്ഷോ
 വാക്യമർഥവിദാം വരം || 6.20.8 ||

സുഗ്രീവം ബ്രൂഹി ഗത്വാഽശു
 രാജാനം വചനാൻമമ |

യമാസന്ദേശമക്ലീബം

ശ്ലക്ഷ്ണയാ പരയാ ഗിരാ || 6.20.9 ||

ത്വം വൈ മഹാരാജകുലപ്രസൂതോ

മഹാബലശ്ചർക്ഷരജഃസുതശ്ച |

ന കശ്ചനാർഥസ്തവ നാസ്ത്യനർഥ -

സ്തമാപി മേ ഭ്രാതൃസമോ ഹരീശ || 6.20.10 ||

അഹം യദ്യഹരം ഭാർയാം

രാജപുത്രസ്യ ധീമതഃ |

കിം തത്ര തവ സുഗ്രീവ

കിഷ്കിന്ധാം പ്രതി ഗമ്യതാം || 6.20.11 ||

നഹീയം ഹരിഭീർലങ്കാ

പ്രാപ്തും ശക്യാ കഥഞ്ചന |

ദേവൈരപി സഗന്ധർവൈഃ

കിം പുനർനരവാനരൈഃ || 6.20.12 ||

സ തദാ രാക്ഷസേന്ദ്രേണ

സന്ദിഷ്ടോ രജനീചരഃ |

ശുകോ വിഹംഗമോ ഭൂത്വാ

തൂർണ്ണമാപ്സത്യ ചാംബരം || 6.20.13 ||

സ ഗത്വാ ദൂരമധ്വാന -

മുപർയുപരി സാഗരം |

സംസ്ഥിതോ ഹ്യംബരേ വാക്യം

സുഗ്രീവമിദമബ്രവീത് || 6.20.14 ||

സർവമുക്തം യമാ്ദിദിഷ്ടം

രാവണേന ദുരാത്മനാ |

തത് പ്രാപയന്തം വചനം
 തൂർണ്ണമാപ്സ്യത്യ വാനരാഃ || 6.20.15 ||

പ്രാപദ്യന്ത തദാ ക്ഷിപ്രം
 ലോപ്തും ഹന്തും ച മുഷ്ടിഭിഃ |
 സർവൈഃ പ്ലവംഗൈഃ പ്രസഭം
 നിഗൃഹീതോ നിശാചരഃ || 6.20.16 ||

ഗഗനാദ് ഭൂതലേ ചാശു
 പ്രതിഗൃഹ്യാവതാരിതഃ |
 വാനരൈഃ പീഡ്യമാനസ്തു
 ശുകോ വചനമബ്രവീത് || 6.20.17 ||

ന ദൂതാൻ ഘ്നന്തി കാകുത്സ്മ
 വാർയന്താം സാധു വാനരാഃ |
 യസ്തു ഹിത്വാ മതം ഭർതുഃ
 സ്വമതം സമ്പ്രധാരയേത് |
 അനുകൂതവാദീ ദൂതഃ സൻ
 സ ദൂതോ വധമർഹതി || 6.20.18 ||

ശുക്സ്യ വചനം രാമഃ
 ശ്രുത്വാ തു പരിഭേദവിതം |
 ഉവാച മാവധിഷ്ടേതി
 ഘ്നന്തഃ ശാഖാമൃഗർഷഭാൻ || 6.20.19 ||

സ ച പത്രലഘുർഭൂത്വാ
 ഹരിഭിർദർശിതേഭ്യേ |
 അന്തരിക്ഷേ സ്ഥിതോ ഭൂത്വാ
 പുനർവചനമബ്രവീത് || 6.20.20 ||

സുഗ്രീവ സത്തുസമ്പന്ന
 മഹാബലപരാക്രമ |
 കിം മയാ ഖലു വക്തവ്യോ
 രാവണോ ലോകരാവണഃ || 6.20.21 ||

സ ഏവമുക്തഃ പ്ലവഗാധിപസ്തദാ
 പ്ലവംഗമാനാമൃഷഭോ മഹാബലഃ |
 ഉവാച വാക്യം രജനീചരസ്യ
 ചാരം ശുകം ശുദ്ധമദീനസത്തുഃ || 6.20.22 ||

ന മേ്സി മിത്രം ന തമാനുകമ്പ്യോ
 ന ചോപകർതാസി ന മേ പ്രിയോസി |
 അരിശ്ച രാമസ്യ സഹാനുബന്ധ -
 സ്തതോസി വാലീവ വധാർഹ വധുഃ || 6.20.23 ||

നിഹൻമൃഹം ത്വാം സസുതം സബന്ധും
 സജ്ഞാതിവർഗം രജനീചരേശ |
 ലങ്കാം ച സർവാം മഹതാ ബലേന
 സർവൈഃ കരിഷ്യാമി സമേത്യ ഭസ്മ || 6.20.24 ||

ന മോക്ഷ്യസേ രാവണ രാഘവസ്യ
 സുരൈഃ സഹേന്ദ്രരപി മൂഢൗ ഗുപ്തഃ |
 അന്തർഹിതഃ സൂര്യപഥം ഗതോപി
 തഥൈവ പാതാലമനുപ്രവിഷ്ടഃ |
 ഗിരീശപാദാംബുജസംഗതോ വാ
 ഹതോസി രാമേണ സഹാനുജസ്ത്വം || 6.20.25 ||

തസ്യ തേ ത്രിഷു ലോകേഷു
 ന പിശാചം ന രാക്ഷസം |

ത്രാതാരം നാനുപശ്യാമി
ന ഗന്ധർവം ന ചാസുരം || 6.20.26 ||

അവധീസ്ത്വം ജരാവൃദ്ധം
ഗൃധ്രരാജം ജടായുഷം |
കിം നു തേ രാമസാന്നിധ്യേ
സകാശേ ലക്ഷ്മണസ്യ ച |
ഹൃതാ സീതാ വിശാലാക്ഷീ
യാം ത്വം ഗൃഹ്യ ന ബുധ്യസേ || 6.20.27 ||

മഹാബലം മഹാത്മാനം
ദുരാധർഷം സുരൈരപി |
ന ബുധ്യസേ രഘുശ്രേഷ്ഠം
യസ്തേ പ്രാണാൻ ഹരിഷ്യതി || 6.20.28 ||

തതോബ്രവീദ് വാലിസുതോ -
പ്രപുംഗദോ ഹരിസത്തമഃ |
നായം ദുതോ മഹാരാജ
ചാരകഃ പ്രതിഭാതി മേ || 6.20.29 ||

തുലിതം ഹി ബലം സർവ -
മനേന തവ തിഷ്ഠതാ |
ഗൃഹ്യതാം മാഗമൽലങ്കാ -
മേതദ്ധി മമ രോചതേ || 6.20.30 ||

തതോ രാജന്താ സമാദിഷ്ടാഃ
സമുത്പത്യ വലീമുഖാഃ |
ജഗൃഹുശ്ച ബബന്ധുശ്ച
വിലപന്തമനാഥവത് || 6.20.31 ||

ശുകസ്തു വാനരൈശ്ചണ്ഡൈ -
 സ്തത്ര തൈഃ സമ്പ്രപീഡിതഃ |
 വ്യാചുക്രാശ മഹാത്മാനം
 രാമം ദശരഥാത്മജം |
 ലുപ്യേതേ മേ ബലാത് പക്ഷൗ
 ഭിദ്യതേ മേ തമാക്ഷിണീ || 6.20.32 ||

യാം ച രാത്രിം മരിഷ്യാമി
 ജായേ രാത്രിം ച യാമഹം |
 ഏതസ്മിന്നന്തരേ കാലേ
 യൻമയാ ഹൃശൂഭം കൃതം |
 സർവം തദുപപദ്യമാ
 ജഹ്യാം ചേദ് യദി ജീവിതം || 6.20.33 ||

നാഘാതയത് തദാ രാമഃ
 ശ്രുത്വാ തത്പരിഭേദവിതം |
 വാനരാനബ്രവീദ് രാമോ
 മുച്യതാം ദൂത ആഗതഃ || 6.20.34 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 യുദ്ധകാണ്ഡേ വിംശഃ സർഗഃ ||